

Utveckling, lärande, forskning (ULF) - i samverkan mellan akademi och skola

Anja Thorsten

Verksamheten i skolan kommer alltid att stöta på utmaningar, hinder och problem där det krävs ny kunskap, utveckling och förändring. Det gör att det finns stora vinster med en nära samverkan mellan universitet och skola.

En samverkan som innebär att forskning tar sin utgångspunkt i de frågeställningar och utmaningar som upplevs och beskrivs av verksamma lärare, en samverkan som kan vara grunden för praktikinära forskning (Van den Akker, 1999; Bulterman Bos, 2008). De viktigaste kännetecknen för den praktikinära forskningen är dels att utgångspunkten för forskningsfrågorna är praktikernas frågeställningar, dels att lärarerfarenheten kan bidra i både forskningsprocess och analys. "Läraryckelsen", som till stor del bygger på lärares tysta, erfarenhetsbaserade kunskap, kan hjälpa till att rikta fokus mot det som har avgörande betydelse och att tolka det som sker i klassrummet (Carlgrén, 2017; Cochran-Smith & Lytle, 2009; Rönnerman, 2011; Thorsten, 2018). Samtidigt finns det alltid en risk för "hemmabindhet" och att läraren kan missa det självklara eller ha förutfattade meningar. Forskare har därför stor betydelse, eftersom de har metodologisk och teoretisk kunskap. På så sätt kan det ske en växling mellan närhet och distans som skapar det Arher et al. (2013) beskriver som "det tredje rummet". I detta forskningsutrymme finns en respekt för olika roller och erfarenheter och där kan ny kunskap genereras.

I den statliga utredningen om praktikinära forskning (SOU 2018:19) framhålls vikten av att skolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Där dras slutsatsen att den praktikinära forskningen har potential att bidra till kunskapsunderlaget och kunskapsutvecklingen inom skolans olika verksamheter i betydligt större utsträckning än idag. ULF, som står för utveckling, lärande och forskning, svarar just mot behovet av att öka den praktikinära forskningen inom utbildningssektorn. Det är en nationell försöksverksamhet som pågår 2017-2021, vars syfte är att skapa hållbara och långsiktiga strukturer för samverkan mellan skolor och universitet. ULF inriktar sig mot hela skolsystemet, från förskolan och upp till vuxenutbildningen. Tanken är att även lärarstudenter ska få möjlighet att delta i olika former av praktikinära projekt, tex via sina examensarbeten eller genom olika former av samverkan mellan universitet och skolor.

ULF används på olika sätt i olika regioner. Linköpings universitet har valt att ha stort fokus på praktikinära forskning och då särskilt betonat dels att de frågeställningar som beforskas ska ha sin grund i de behov som finns i skolan, dels att verksamma lärare ska ingå i forskningsgruppen under hela forskningsprocessen. Vi har utvecklat två modeller i nära samverkan med skolhuvudmän i regionen. I båda modellerna baseras forskningsfrågorna på behovet hos skolorna i regionen, men frågorna initieras på olika nivå i skolsystemet. Forskningsområdet i modell 1 initieras och beslutas på skolhuvudmannanivå. I modell 2 kommer istället initiativet från en lärargrupp. På så sätt kan vi genomföra projekt som möter olika slags behov och som också är olika omfattande. I vår region genomförs flera projekt inom både modell 1 och modell 2. De sträcker sig från förskolan och till vuxenutbildningen. Vi har bland annat projekt som handlar om fritidshemmets verksamhet, SFI-utbildningen, språkutveckling i förskolan, digitalisering i svenskämnet på gymnasiet, matematikundervisning på lågstadiet, mobbning på högstadiet och mycket mer. Detta visar att vi har en bredd av pågående praktikinära forsknings- och skolutvecklingsprojekt som kan vara

intressanta för verksamma lärare inom flera åldersgrupper och med olika intresseområden och inriktningar. Genom att dela våra resultat och erfarenheter här på Venue, så hoppas vi att vi kan sprida ny kunskap, som kan tjäna som grund för utvecklingen på våra skolor.

Mer information om ULF:

- *ULF nationellt* : <https://www.ulfavgtal.se/>
- *ULF regionalt* : <https://liu.se/artikel/ulf>